

Underviisning, der ønskedes for Landmanden, kunde havees uden at oprette nogen saadan særlig Skole, idet Underviisningen i de specielle Fag blev givne andetsteds, saa forekommer det mig, at denne Underviisning paa andre Steder dog ogsaa maa koste Noget. Jeg har faaet en Bestyrkelse af denne min Mening i, hvad den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgkreds har udtalt meget bestemt, at Fleertallets og Mindretallets Forslag kræve lige mange Kræfter; men gjorde det, saa troer jeg virkelig ogsaa, at de i Realiteten i det Væsentlige ville komme til at kræve lige mange Udgifter.

Det andet Punkt, som Mindretallet efter sin Betænkning har havt Opmærksomheden henvendt paa, det er, „hvorvidt det kunde tilraade et Lovudkast, som voldte Statskassen en saa betydelig Udgift til Fagdannelse af unge Mænd, som agtede at indtræde i aldeles private Livsstillinger“ o. s. fr. Det er med megen Styrke blevet gjort gjældende, baade af Rigsdagsmanden for Sorø Amts 3die Valgkreds og af Rigsdagsmanden for Holbek Amts 2den Valgkreds, at Thinget her efter deres Mening skulde gjøre de samme Fordringer gjældende, som hidtil ere gjorte gjældende, navnlig med Hensyn til Bøndehøiſtollerne og med Hensyn til de forskellige Underviisningssteder for Navigationen. Jeg kan ikke ret gaae ind paa denne Anffnelse. Jeg maa bemærke, at naar den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgkreds fremhævede, at der her var Tale om at tilveiebringe Underviisning, ikke for vordende Stats tjenere, men til Fremme for den private Industri, skal jeg ikke dvæle ved, at den ærede Rigsdagsmand ellers ønsker den private Industri al mulig Fremgang; jeg deler de samme gode Ønsker med ham; men jeg skal dog dvæle lidt ved, at denne private Industri er den allervigtigste her i Landet; thi naar vi tage Danmark som en Stat, som et Land, som et Folk, saa er Agerbruget vor egentlige Industri, og vore øvrige Industrier i Hovedsagen kun en Biting, som kun tjene til at forskaffe os forskellige Ting paa en bedre og lettere Maade; jeg gjentager det, tage vi Danmark som et Led i de andre Lande og Folkeslag, saa er Agerbruget vor væsentligste Indu-

stri, saa er det den Industri, som det i høi Grad gjælder om at fremme, langt mere end f. Ex. Papirindustrien. Dernæst troer jeg, at det ærede Mindretal har sammenblandet to Begreber, som dog ingenlunde ere eens. Saa ofte jeg har havt Leilighed til at tage Deel i Finantsudvalgets Forhandling, og har afstemt over, hvorledes Andragender fra Private om Tilskud til Underviisningsanstalter skulde behandles, saa har Hovedgrunden til at vælge den Fremgangsmaade, som Thinget har sanctioneret, nemlig at tilbyde dem, som man ansaae for sølde Folk, Tilskud fra Statskassens Side i samme Forhold, som de selv gjøre Tilskud, været den, at det var locale Anstalter; men den her omhandlede Dannelsesanstalt er jo efter hele sin Plan ikke nogen Localanstalt (Tscherning: Navigationsſkolen heller ikke!). Selv om der med Hensyn til Navigationsſkolen af Regeringen og Rigsdagen var begaaet et Misgreb, saa troer jeg ikke, at det var noget videre Beviis for, at vi her skulde begaae et lignende. Dernæst skal jeg villig indrømme, at jeg ikke kender saa meget til Navigationsſkoler, at jeg tør have en Mening i den Retning; men Navigationsſkoler foreligge ikke, og jeg maa paa det Bestemteste afvise ethvert Forsøg paa at benytte et Misgreb, som mulig er steet engang, til at forvanſte Betragtningssmaaden af den foreliggende Sag. Det forekommer mig, at den Dannelsesanstalt, som her er Tale om, aldeles ikke har noget Localt ved sig; thi medens vi ved Bøndehøiſtoller og lignende Underviisningsanstalter have sagt, at det paahviler os at sikkre Staten ligeoverfor de locale Tendentser, saa vilde en sllg Betragtning her føre til det Absurde; den vilde føre til, at det skulde paahvile os at sikkre Staten eller Folket imod Folket, og det kunne vi jo dog ikke indlade os paa. Naar førøvrigt den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgkreds (Tscherning) gjentagne Gange har opfaſtet det Spørgsmaal, hvorfor dette Forslag ikke er fremkommet fra de rige Landmænds Side, hvorfor de ikke have tilbudt de mange Tusinder, saa maa jeg dertil gjøre opmærksom paa, at det meget vel kunde være muligt, at dertil er en ganske anden Grund end den, som den ærede Rigsdagsmand frem-